

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2018/0505

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av krav fremsatt 23. november 2018 av bostyrer for Stiftelsen Romanifolket/taternes kulturfond, dets konkursbo, om dekning av sakskostnader etter bestemmelsen i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 36.

Kravet har sitt grunnlag i omgjøring av vedtak fra Stiftelsestilsynet. Vedtak fattet 10. april 2017 av Stiftelsestilsynet, hvor tre av styremedlemmene i Stiftelsen Romanifolket/taternes kulturfond ble avsatt, ble opphevet av Stiftelsesklagenemnda ved vedtak av 2. november 2018 (saksnummer 2017/296). Spørsmålet i saken er om vilkårene for dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 er oppfylt.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsens femte ledd sammenholdt med forarbeidene til lovbestemmelsen, jf. Prop. 12 L (2014-2015) kap. 7, avgjør Stiftelsesklagenemnda krav om sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 blant annet der hvor nemnda har fattet endelig vedtak i klagesaken.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Hanne Ombudstvedt og medlemmene Caroline D. Ditlev-Simonsen og Henning Sollid.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Stiftelsestilsynets vedtak av 10. april 2017 om avsettelse av tre styremedlemmer i Stiftelsen Romanifolket/taternes kulturfond (heretter stiftelsen), ble opprinnelig påklaget av stiftelsen ved advokat Brath. De tre avsatte styremedlemmene sluttet seg senere til klagen.

Det ble åpnet konkurs i stiftelsen 19. januar 2018. Bostyrer opplyste ved e-post av 12. mars 2018 til Stiftelsesklagenemnda, at konkursboet ikke opprettholdt klagen. I brev datert 27. april 2018 uttalte bostyrer videre at

«[b]oet kan ikke se at klagesakene gjelder tvistegjenstander som inngår i bomassen, selv om en eventuell omgjøring til gunst for stiftelsen vil kunne danne grunnlag for et avledet krav om sakskostnader.»

Og videre:

«Ettersom klagesakene ikke dreier seg om formuesgoder som inngår i boets beslag, er det dermed bostyrers oppfatning at klagesakene i utgangspunktet verserer upåvirket av konkursen.»

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

Stiftelsesklagenemnda vurderte under sin behandling av klagen at stiftelsen ikke lenger hadde rettslig klageinteresse i å få behandlet klagen. Nemnda avviste klagen fra stiftelsen, jf. vedtaket av 2. november 2018 punkt 1.

3 Rettslig grunnlag for vedtaket

Forvaltningslovens § 36 første ledd gir hjemmel for dekning av nødvendige og vesentlige kostnader påløpt i forbindelse med selve klagebehandlingen. Bestemmelsen lyder:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Etter forvaltningsloven § 36 tredje ledd er det klageinstansen som skal behandle spørsmålet om det offentlige skal dekke privat parts sakskostnader med mindre underinstansen har truffet nytt vedtak i saken. I Prop. 12 L (2014-2015) Endringer i stiftelsesloven (stiftelsesklagenemnd) står det i kapittel 7:

«For de tilfellene hvor Stiftelsesklagenemnda fatter endelig vedtak i klagesaken, eller hvis den omgjør et vedtak i medhold av forvaltningsloven § 35, følger det av forvaltningsloven § 36 at det er Stiftelsesklagenemnda som skal fatte avgjørelse om sakskostnader i første instans.»

Etter stiftelsesloven § 7 a femte ledd andre setning kan Stiftelsesklagenemndas avgjørelser om sakskostnader ikke påklages. I Prop. 12 L (2014-2015) står det i kapittel 7:

«Hensynet til nemndas uavhengighet tilsier også at departementet ikke bør kunne overprøve nemndas vurdering av sakskostnadskravet.»

4 Anførsler

Bostyrer har krevd dekning for utgifter på kroner 125 000. Dette er angitt å være utgifter til advokatbistand og utarbeidelse av rapport fra Ernst & Young AS. Bostyrer har opplyst at utgiftene skjønnsmessig er vurdert til å være utgifter medgått til klagen. Øvrige utgifter som fremgår av fremlagte fakturaer er opplyst å knytte seg til juridisk bistand med søksmål mot Staten.

Bostyrer har i brev av 22. mars 2019 utdypet grunnlaget for kravet. Fra brevet gjengis:

«Stiftelsen, som eksisterer under konkursen, har nå fått rettet opp feilaktige beskyldninger mot egen organisasjon og drift. At klagesaken i så stor grad viste at mange av beskyldningene mot stiftelsen og involverte enkeltpersoner var ubegrunnede, er en klar endring av vedtaket til gunst for stiftelsen.»

Bostyrer anfører videre at Stiftelsesklagenemndas vedtak vil kunne få «reelle betydninger for stiftelsen», og at dette må være styrende for vurderingen av om det skal tilkjennes saksomkostninger. Bostyrer uttaler:

«[v]edtaket i klagesaken får videre betydning blant annet for boets vurdering av konkursdebitor, og for eventuelle initiativer for å opprettholde stiftelsen gjennom og etter konkursbehandlingen. Skulle det komme til en fordringsprøvelse i konkursboet, vil det også –

til gunst for stiftelsen – kunne få betydning for prøving av krav mot stiftelsen fra ulike fordringshavere».

Bostyrer anfører videre at kostnadene som kreves dekket har «*vært nødvendige av hensyn til å renske stiftelsens organisasjon og internkultur*».

5 Stiftelsesklagenemndas vurdering

Stiftelsesklagenemnda har kompetanse til å avgjøre krav om sakskostnader der nemnda har fattet endelig vedtak i klagesaken. Nemnda legger til grunn at opphevelsesvedtaket av 2. november 2018 er å regne for endelig vedtak, fordi Stiftelsestilsynet ikke skal treffe nytt vedtak i saken. Nemnda vurderer derfor å ha kompetanse til å avgjøre kravet fra Stiftelsen Romanifolket/taternes kulturfond, dets konkursbo.

Stiftelsen Romanifolket/taternes kulturfond, dets konkursbo, har under henvisning til forvaltningsloven § 36, krevet dekket kroner 125 000 i sakskostnader. Bostyrer har dokumentert advokat- og rådgivningskostnader som stiftelsen har hatt ved fremleggelse av to fakturaer fra advokat Henning Brath og én faktura fra Ernst & Young.

Stiftelsestilsynets vedtak av 10. april 2017 ble opphevet av Stiftelsesklagenemnda ved vedtak av 2. november 2018. Det følger av vedtaket punkt 1 at nemnda avviste klagen fra stiftelsen. Stiftelsesklagenemnda la til grunn at både stiftelsen og konkursboet manglet rettslig klageinteresse på tidspunktet for behandlingen og avgjørelsen av klagen.

Retten til å få dekket av det offentlige «*vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket*» inntreder der «*et vedtak blir endret til gunst for en part*», jf. forvaltningsloven § 36. Spørsmålet er om Stiftelsesklagenemndas opphevelse av Stiftelsestilsynets vedtak om å avsette tre styremedlemmer i stiftelsen, er en endring «*til gunst*» for stiftelsen som part i klagesaken.

Lovens ordlyd «*endret til gunst*» stenger ikke for at rene opphevelser anses å være til gunst for en part, men uttalelser i lovforarbeider trekker i retning av at ordlyden ble valgt nettopp for å avgrense mot rene opphevelser. Justisdepartementets Lovavdeling har i flere uttalelser om forvaltningsloven § 36 lagt til grunn at det er et vilkår for dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 første ledd at opphevelsen må innebære en permanent eller midlertidig endring av rettstilstanden i klagers favør. Det vises til omtale i Geir Woxholth: «*Forvaltningsloven med kommentarer*», 5. utgave på side 598-599. Sivilombudsmannen på sin side har i sin praksis sett på opphevelsens realitet og har lagt til grunn at selv om opphevelsen ikke førte til noen midlertidig eller varig endring i den materielle rettstilstanden til parten var det en endring i lovens forstand fordi tidligere vedtak ble brakt ut av verden og ansett å være til gunst for parten som fikk en ny prøvingsmulighet, jf. SOM-2009-343.

Stiftelsesklagenemnda kan ikke se at opphevelsesvedtaket på noen måte fører til endring av stiftelsens og/eller konkursboets rettstilstand. Nemnda er ikke enig i at vedtaket av 2. november 2018 vil kunne få reelle betydninger for stiftelsen slik bostyrer har anført. Nemnda viser til at Stiftelsestilsynets vedtak av 10. april 2017 som Stiftelsesklagenemnda opphevet, gjaldt avsettelse av A, B og C som styremedlemmer i stiftelsen. Det er ikke et vedtak rettet mot stiftelsen som sådan. Styreavsettelsene var begrunnet med disse styremedlemmenes handlinger og unnlater i perioden 2013-2015, mer konkret med anført mangelfull kontroll med utbetalinger fra stiftelsen, inhabilitet ved utdelinger fra stiftelsen og forhold ved etablering av Romanifolkets/taternes senter. Det at det i tilsynsrapporten fra Stiftelsestilsynet

er påpekt kritikkverdige forhold i stiftelsen, kan etter nemndas syn ikke føre til at opphevelsen av styreavsettellesvedtaket gir konkursboet rett til dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36.

Stiftelsesklagenemnda drøftet i opphevelsesvedtaket om de tre avsatte styremedlemmer hadde vesentlig tilsidesatt sine plikter ved utøvelsen av vervet, jf. stiftelsesloven § 29, og la i vedtaket vekt på at funksjonstiden til de tre styremedlemmene som ble avsatt, utløp 1. juni 2017, og at ingen av dem stilte til gjenvalg. Nemnda gikk i klagebehandlingen ikke inn på en vurdering av eventuelle «*feilaktige beskyldninger mot [stiftelsens] organisasjon og drift*», slik bostyrer anfører, men drøftet kun hvorvidt det var grunnlag for avsettelse av de aktuelle styremedlemmene i henhold til stiftelsesloven § 29. Stiftelsen hadde på tidspunktet for opphevelsen heller ikke rettslig klageinteresse.

På denne bakgrunn vurderer Stiftelsesklagenemnda det slik at opphevelsesvedtaket av 2. november 2018 ikke endret Stiftelsestilsynets vedtak til gunst for stiftelsen. Konkursboet har da ikke rett til dekning av sakskostnader fra det offentlige etter forvaltningsloven § 36.

Det er etter dette ikke nødvendig for Stiftelsesklagenemnda å nærmere vurdere om de øvrige vilkårene i forvaltningsloven § 36 er oppfylt, herunder om kostnadene stiftelsen har hatt har vært nødvendige og om det foreligger en årsakssammenheng mellom kostnader og forvaltningsvedtak.

Konkursboets krav om dekning av sakskostnader tas ikke til følge.

6 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

Krav av 23. november 2018 fra Stiftelsen Romanifolket/taternes kulturfond, dets konkursbo, om dekning av sakskostnader med kroner 125 000 tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. stiftelsesloven § 7a femte ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Ålesund, 13. mai 2019

Hanne Ombudstvedt
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk